

615 Mscr KK MC 29.3 p. 223–238 (Varia 4.3) seems to have originally consisted of loose sheets, measuring 21.5 x 36 cm. The text has been published as Castrén 1857c. Cf. p. 1412–1414 (*Anmärkning om Jenisej*).

The Enisej is the river with the most water in the whole of Russia. Its length is 3,487 km from the confluence of the rivers Bij-Xem (Bol'soj Enisej) and Ka-Xem (Malyj Enisej) or 4,102 km when measured from the sources of the Malyj Enisej. It discharges into the Kara Sea. The whole Enisej Basin comprises an area of 2,580,000 km². The breadth of the Enisej varies from some hundreds of metres to 5 km, and its maximum depth is ca. 60 m. Коротаев – Кузьминых 2007. For a list of the tributaries to the Enisej, see Государственный водный реестр (<http://www.textual.ru>) with search “Енисей”. (TS)

616 *Huk* || C

617 The Samoyed groups mentioned here are all Selkups. (TS)

618 *tillryggalägger* [...] || Parallel version in the margin: Under sitt lopp ifrån Turuchansk till Ishafvet tillryggal[äg]ger Jenis[ej] [footnote: Jenis. k[al][a]s af Ostj[akerne]] ~~om~~ när en sträckning af vid pass 200 verst och framter derunder en m[ån]gfaldt etc.

619 *till* [...] *utlopp* || till Tolstoj Nos

620 *vidpass* || 1. närmare || 2. omkring

621 *flod-/bottnet*

622 *skall hon* || 1. säges floden || 2. säges Jenisej || 3. säges hon

623 *sommar-/watten*

624 *upptaga* || endast ~

625 The River Angara runs into the Enisej from the right (east) at N58°6'0" E93°0'0". It was previously also known as the Verxnjaja Tunguska along its middle course, before they were discovered to be the same river. At present, V. Tunguska is the name of another river in the Omsk region. Гаврилов 1970. (TS)

❖ 223 ❖ 22

Jenisej.⁶¹⁵

Floden Jenisej, som af Östjakerne benämnes *Huk*⁶¹⁶ l. *Kuk*, af Tunguserne: *Joandesi*, af Natsko-Pumpok[olska] Samojeder⁶¹⁷: *Njoandesi*, af de Turuchanska Samojederne: *Kold*, af de Tasowska *Njakal-Kold* tillryggalägger⁶¹⁸ ifrån Jenisejsk till⁶¹⁹ sitt utlopp vidpass⁶²⁰ 2000 verst. Under detta vidsträckta lopp företer hon en mångfaldt vexlande character. I början af sin bana är hon ganska strid, men eger dock inga wattenfall, inga farliga klippor eller skär, ehuru flodbottnet⁶²¹ säges wara ganska ojemt och stenigt. Här nästan öfverallt jembred skall hon⁶²² vid lågt sommarwatten⁶²³ upptaga⁶²⁴ 1–2 verst, men om wären öfverswämmar hon en dubbelt och mer än dubbelt så stor yta. Ända ifrån utloppet af Angara eller öfra Tunguska⁶²⁵ allt intill mynningen⁶²⁶ af Sym fortlöper Jenisej i samma riktning, utan att derwid bilda några betydliga holmar eller grenar.^{lxv} Af flodens stränder är den venstra mycket lågländt, lerhaltig, uppfylld mer kärr och ängsslätter, samt ❖ bewuxen⁶²⁷ med en

❖ 224

lxv. På resan ifrån Jenisejsk till Ust-Sym anmärkte jag endast 12 större och smärre holmar, bland hvilka de tvenne största sades äga en längd af 8 verst, men öfriga allena af 1–3 verst.

ymnig löfskog. Denna sida benämnes af Ryssarne omkring Jenisejsk *polskaja* (af поле, fält, ängsslätt), men lägre ned *navolotschnaja* (af наволокъ, låg udde) och närmare⁶²⁸ utloppet *Juratskaja* d. ä. den af Juraker bebodda sidan. Den högra sidan är allestädes känd under namnet:⁶²⁹ *kamenaja* d. ä. den bergiga eller steniga sidan. Denna sida är af en mycket steril beskaffenhet och frambringar mest⁶³⁰ barrträd⁶³¹, sås[om] gran⁶³², tall⁶³³, ceder⁶³⁴, lärkträd⁶³⁵, den så k[al]l[a]de *pichtá* (abies[⁶³⁶])⁶³⁶. Långsmed nämnda⁶³⁷ sida beledsagas Jenisej⁶³⁸ af bergssträckning⁶³⁹, som än fortlöper wid sjelfva flodbädden, än⁶⁴⁰ aflägsnar sig 2–6 verst ifrån stranden, än åter helt och håller försvinner ur ögnasigte, såsom vid staden Jenisejsk, nedanom byn Antsyferowa o. s. v. Denna höjd är ej af någon särdeles betydenhet; den liknar blott en ås och kallas⁶⁴¹ vanligtvis äfven af Ryssarne *chrebet*⁶⁴², men⁶⁴³ innehåller likväl en stenbunden mark och på sina ställen äfven klippfasta hållar. Å ömse sidor begränsas Jenisej wid högt vatten af en brant strand eller så kallad *jar*⁶⁴⁴, men då vårvattnet afsätter sig, äro begge⁶⁴⁵ stränderna merendels långsluttande och uppfyllda⁶⁴⁶ dels med knappersten[,]⁶⁴⁷ dels med stora stenhölster eller på⁶⁴⁸ Ryska så kallade *korgí*.⁶⁴⁹ Sandstränder förekomma i en talrikare mängd först under flodens nedersta lopp. Så väl den högra som den venstra stranden är befolkad. Hwardera⁶⁵⁰ stranden är befolkad med Ryssar och Ostjaker, men företrädesvis intaga likväl inom ifrågawarande

225

- 626 *mynningen* || utloppet
 627 *bewuxen* || 1. be[wuxen] || 2. öfverallt
 628 *närmare* || omkring
 629 *namnet:* || namnet af
 630 *mest* || endast
 631 *mest barrträd [...] lärkträd* || 1. mest gran, tall samt flere andra slags barrträd. || 2. mest gran, tall och andra med || 3. mest gran, tall samt flere andra slags barrträd || 4. mest barrträd, gran, tall, ceder, lärkträd || 5. mest barrträd, sås. gran, tall, ceder, lärkträd
 632 Siberian spruce (*Picea abies obovata*). Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/puut/norway-spruce>. (TS)
 633 Scots pine (*Pinus silvestris*). Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/puut/scots-pine>. (TS)
 634 With *ceder* Castrén means Siberian cembra (*Pinus cembra sibirica/P. sibirica*) growing throughout the taiga zone. Семенов – Белов 2015: 239–245. (TS)
 635 Siberian larch (*Larix sibirica*), growing both in European Russia and Siberia, and in both the taiga and the forest steppe zone. Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/fi/puut/siperianlehtikuusi>; Семенов – Белов 2015: 239–241, 246–248. (TS)
 636 Siberian fir (*Abies sibirica*), growing at altitudes higher than 600 m above sea level in the taiga zone. Семенов – Белов 2015: 241. (TS)
 637 *nämnda sida* || sin högra strand
 638 *Jenisej* || flods<tr[an]d>en
 639 bergs-/sträckning
 640 *än* || ~ åter
 641 *kallas vanligtvis* || kallas
 642 Ridge.
 643 *men [...] hållar* || ehuru den är ganska stenbunden och på sina ställen innehåller klippfasta ~~wäggar~~ hållar
 644 Ravine.
 645 *begge [...] långsluttande* || stränderna å ömse sidor sluttande
 646 *uppfyllda[...]s med* || 1. uppfyllda med || 2. betäckta med

- 647 *dels* || ~ äfven
 648 *på [...]* kallade || så k[allade]
 649 *korgí. [...]* Hwardera || *korgí.* Hwardera
 650 *Hwardera* || 1. ~ || 2. Så[som]
 651 *venstra* || högra
 652 Castrén wrote here a mark for a footnote, but the footnote itself does not exist.
 653 *myinningen* || P[odkamennaja]
 654 Castrén is mistaken here. The Enisej actually turns towards the east ca. 10 km after the River Sym but it resumes its original north-west direction already 10 km later. (TS)
 655 The River Dubčes discharges into the Enisej at N60°55'53" E89°40'12". (TS)
 656 *Togówa* || 1. ~ || 2. ~ vidgar sig Jenisej
 657 *Wid* || H
 658 *Zotino* at N60°53'44" E89°41'30". (TS)
 659 *hon sig väl* || sig floden åter
 660 *emellan [...]* *Osinowa* || 1. öfverträder kort derpå alla gränsor. Emellan byarna *Worogowa* och *Osinowa* widgar hon sig till || 2. öfverträder kort derpå alla gränsor. Emellan byarna *Worogowa* och *Osinowa* utbreder sig || 3. kort derpå emellan byarna *Worogowa* och *Osinowa* utbreder sig || 4. kort derpå emellan byarna *Worogowa* och *Osinowa*
 661 *åter ny* || wi[da]
 662 This number is quite correct. (TS)
 663 *ganska* || oändligt
 664 *sina* || den
 665 *reser* || wisar
 666 *som [...]* *Kachelowa* || 1. som säges fl || 2. den hör Kach[elowa]
 667 The River Xaxalevka, discharging into the Enisej from the left (north-west) at N61°21'17" E89°34'0". (TS)
 668 *löpa* || fortlöpa
 669 *på [...]* *upptäcker* || ej warsnar
 670 *trånga bergspass* || fåra
 671 *wackra* || ins[jölika]
 672 *Detta bergspass* || 1. Det nämnda || 2. Detta bergspass || 3. Det nämnda bergspasset, som af Ryssarne kallas <m>oku, är å ömse sidor omgifven

område begge folkslagen den venstra⁶⁵¹ stranden, då deremot Tunguserne förnämligast uppehålla sig höger om floden.⁶⁵²

Wid utloppet af Sym gör Jenisej en betydlig böjning åt öster och bibehåller denna riktning ända till mynningen⁶⁵³ af Podkamennaja Tunguska.⁶⁵⁴ Under detta stadium vidgar sig floden några verst nedanom utloppet af Dubtsches⁶⁵⁵ eller vid sjelfva mynningen af Togówa⁶⁵⁶ till en ansenlig fjärd – den första nedanom Jenisejsk. Wid⁶⁵⁷ *Sotina* by⁶⁵⁸ samlar hon⁶⁵⁹ sig väl inom strängre gränsor, men emellan⁶⁶⁰ byarna *Worogowa* och *Osinowa* öppnar sig åter⁶⁶¹ ny, wida större fjärd, hvilken på somliga ställen uppgifves äga en bredd af 10 verst⁶⁶². Fjärden erbjuder en ganska⁶⁶³ pittoresk anblick genom *sina*⁶⁶⁴ oräkneliga holmar, uddar och vikar. Bergen fortlöpa såsom vanligt på flodens högra sida, men snart reser⁶⁶⁵ sig äfven å den venstra en ansenlig bergssträckning, som⁶⁶⁶ till Jenisej beledsagar den lilla ån *Kachelowa*⁶⁶⁷, med anl[edning] hvaraf äfven sjelfva berget benämnes *Kachelowa Gora*. Bergssträckningarna å ömse sidor om Jenisej löpa⁶⁶⁸ i en bågformig riktning och draga sig så nära tillsammans, att ögat på⁶⁶⁹ afstånd ej upptäcker den trånga⁶⁷⁰ bergspass, som leder ifrån den wackra⁶⁷¹, insjölika fjärden. Detta⁶⁷² bergspass omgifves å ömse sidor af colossala klippväggar, emellan hvilka wattnet störtar sig fram i brusande hvirflar, utan att likwäl bilda någon egentlig chatacraft. Straxt⁶⁷³ nedanom nämnda bergspass upptager Jenis[ej] det mäktiga tillflödet af

❖ 226

Podk[amennaja] Tung[uska], antager⁶⁷⁴ dervid en [nordvästlig] riktning och fortgår⁶⁷⁵ sedan i obetydliga böjningar ända till utloppet⁶⁷⁶ af Jelogui. Under detta stadium begynner flodens strömkraft redan ✦ förminskas⁶⁷⁷ och hon tillryggalägger nu sin bana i djupa fjärdar, hvilka äro 2–4 verst breda och skiljas från hvarandra genom sina framskjutande uddar och näs. Stränderna äro å omse sidor höga, sandiga, stundom nakna, men vanligen öfverwuxna med barrträd. Den bergssträckning, som tillförene blifvit sedd på⁶⁷⁸ venstra sidan slutar sig i en udde wid Sumarokowa-by⁶⁷⁹, hwarefter⁶⁸⁰ denna sida återtager sin lågländta, lerhaltiga, kärraktiga character. Allt⁶⁸¹ fortfarande ser man å omse sidor äfven stenuppfyllda⁶⁸² stränder, och wid Komsina-by⁶⁸³ finnes en udde, som i följe af sin steniga beskaffenhet benämnes Kamenoj Mys. Wid samma by anmärkte jag en holme, som⁶⁸⁴ sades vara 8 verst lång. En annan af 10 verst är belägen wid Borodina; men för öfrigt äro holmarna äfven inom denna station både ganska⁶⁸⁵ få och obetydliga. Nedanom Sumarokowa by widtaga de så kallade vinterlägren, hvilka allt intill Turuchansk med få undantag äro belägna på den högra elfs-sidan.⁶⁸⁶

Efter utloppet af Jelogui gör⁶⁸⁷ Jenisej en böjning åt [nordoäst]⁶⁸⁸ och⁶⁸⁹ fortlöper sedermera i denna⁶⁹⁰ riktning⁶⁹¹ med flera smärre böjningar allt⁶⁹² till hafvet. I⁶⁹³ början af detta vidsträckta lopp ✦ bibehåller Jenisej fortfarande⁶⁹⁴ sin förra character. Hon⁶⁹⁵ är⁶⁹⁶ endast mera rak i

- 673 *Straxt nedanom [...]* || 1. Kort derpå upptager Jenisej infall. || 2. D[etta] || 3. Bergspasset upptager blott en längd af N<e> || 4. Straxt nedanom detta || 5. Straxt nedanom det nämnda bergspasset
- 674 *antager [...] riktning* || gör dervid en böjning åt
- 675 *fortgår sedan* || fortlöper derpå
- 676 *utloppet* || 1. utlopp[et] || 2. mynn[ingen] || 3. sin
- 677 *förminskas [...] fjärdar* || 1. förminskas, och hon tillryggalägger sina <---> <bana> i en oräknelig mängd fjärdar || 2. förminskas och hon tillryggalägger nu sin bana under characteren af fjärdar
- 678 *på [...] sidan* || 1. ~ || 2. venster om floden
- 679 Sumarokovo is situated at N61°39'30" E89°45'9". (TS)
- 680 *by, hwarefter* || by. Derpå är den venstra
- 681 *Allt fortfarande [...]* || 1. Dock finnas så wäl äfven å högra som venstra || 2. Li stenuppfyllda || steniga
- 683 Komsa at N61°52'0" E89°18'32". (TS)
- 684 *som [...] lång* || af 8 verst
- 685 *ganska få* || få
- 686 *[...] elfs-sidan.* || ~ Jelogui utfaller i Jenisej med nio särskildta mynningar
- 687 *gör* || antager
- 688 Castrén forgot the direction, Castrén 1857c: 278 added: NO (?).
- 689 *och* || uti
- 690 *denna* || samma
- 691 *riktning med* || riktning, men i
- 692 *allt* || ända
- 693 *I [...] lopp* || Ända till utloppet af nedra Tunguska förändrar Jenisej icke icke
- 694 *fortfarande character* || ungefär samma character såsom under nästföreg. stadium
- 695 *Hon* || 1. Jen[isej] || 2. Kanske är || 3. Floden
- 696 *är endast* || är

- 697 *som* || s<-->
- 698 [...] *storlek*. || 1. ~ Vegetationen undergår ingen annan betydlig förändring || 2. ~ Vegetationen börjar aftaga och träden antaga redan ett *dwer*[g]artadt utseende.
- 699 *venstra* || högra
- 700 *varseblir man* || ser man låga
- 701 *med undantag [...]* || esomoftast långt utstickan[de]
- 702 (*наволокъ*). || 1. ~ , medan uppå den högra brandta d uddar (*мысь*) här och der här och der wisa upp<--> || 2. men på den högra resa sig vanl. esomoftast brandta uddar (*мысь*).
- 703 [*man*] || den resande – Castrén has forgotten to write the word to replace *den resande*; *man*, added in Castrén 1857c: 278.
- 704 *ännu* || <-->
- 705 *inemot [...]* af || 1. till utlopp[et] || 2. till mynningen af
- 706 *Efter att [...]* || 1. Genom tillflödet före ~~för~~ af sistnämnda flod || 2. Wid utloppet || 3. Efter att hafva upptagit nyssnämnda [flod] vidgar sig Jenisej till en ganska vidsträckt fjärd, men ~~kort derefter~~ snart ut<g>ör såges uppgifves flodens bredd ~~endast~~ knapt till tvenne verst. || 4. Efter att hafva upptagit nyssnämnda flod vidgar sig Jenisej till en ganska betydligt [sic] fjärd, men ~~nedanom Turuchansk~~ kort derpå smalnar hon åter och fortlöper sedan ~~än 2, än 3 <-->~~ <--> med en omvexlande bredd af 2–7 verst ända till mynningen af Dudinka.
- 707 *kort derpå* || åter
- 708 *tillryggälägger [...]* verst. || 1. fortlöper sedan med den omvexlande bredden af 2 <--> –6 verst bredd, intill || 2. fortlöper sedan en bet. sträckning med den omvexlande bredden af 2 <--> –6 verst bredd, intill || 3. tillryggälägger sedan flera hundra verst med en omvexlande bredd af 2–4 samt 5–6 verst intill Lusina-b[y] vinterläger, der floden såges vara 7 verst bred.

sitt lopp och fjärdarna afvexla ej så ofta som⁶⁹⁷ under föreg[ående] stationen. Holmarna tillwexa så väl i antal som storlek.⁶⁹⁸ På *venstra*⁶⁹⁹ sidan om floden *varseblir*⁷⁰⁰ man med⁷⁰¹ undantag af åsen wid Dolgo-oströff endast låga landtungor (*наволокъ*).⁷⁰² Ungefär 12 v. ofvanom Mirojedinska vinterlägret öfverraskas [man]⁷⁰³ af en brant klippvägg, som nästan utan afbrott fortlöper längsmed den högra stranden ännu⁷⁰⁴ 10 verst nedanom nyssn[ämnd] by, eller *inemot*⁷⁰⁵ mynningen af nedra Tunguska.

☞ 229 ☞

Efter⁷⁰⁶ att hafva upptagit nyssnämnda flod vidgar sig Jenisej till en ganska betydlig fjärd men smalnar kort⁷⁰⁷ derpå och tillryggälägger⁷⁰⁸ sedan flera hundra verst med en omvexlande bredd af 2–4 samt 5–6 verst. Wid⁷⁰⁹ Lusina vinterläger når⁷¹⁰ hon en bredd af 7 verst, wid Samylowa uppgifves⁷¹¹ bredden till 8 och wid öfra *Kreštowa* till⁷¹² 10 verst bred. Nedanom *Kreštowa* delar sig Jenis[ej]⁷¹³ i flere grenar, hvilka sammanräknade upptaga⁷¹⁴ wid⁷¹⁵ Seljakina 20 och wid Tolstoj Nos 35 verst. Ju⁷¹⁶ mera floden breder⁷¹⁷ sig på ytan, desto lugnare blir den⁷¹⁸ i sitt lopp, och nedanom *Turuchansk* är dess⁷¹⁹ strömkraft öfverhufvud ganska obetydlig. Inom detta stadium märker man⁷²⁰ en⁷²¹ mängd holmar utmed den högra flodstranden ifrån Jermakowa till Karasina och allt framgent till Igarskoje, men i⁷²² största antal anträffas de likväl nedanom *Kreštowa*.⁷²³ Den högra sidan⁷²⁴ af floden bibehåller sin⁷²⁵ upphöjda char[acter] ☞ ännu⁷²⁶ 200 v[er]st nedanom Tolst[oj]

☞ 230

Nos, hvarefter åsen efterhand sänker sig. På den venstra omvexla nedanom Anguticha både höga och låga stränder.⁷²⁷ Vegetationen aftager nästan vid hvarje steg. Furan hinner ej längre än till Turuchansk, aspen⁷²⁸, hæggen⁷²⁹ och пихта upphöra vid Kureika; cedern träffas ej⁷³⁰ nedanom Plachina; granen och dwergbjörken⁷³¹ förekomma sparsamt vid Dudin[k]; lärkträdet upphör i trakten [af] Öfra Krestowa, wid⁷³² floderna Cheta⁷³³ och Solennaja vid Tolstoj Nos frodas⁷³⁴ blott låga videbuskar. Oaktadt⁷³⁵ naturens⁷³⁶ njugga gåfvor hafva⁷³⁷ likväl Ryska colonister nedsatt längs flodens lopp ännu 350 [verst] nedanom T[olstoj] Nos och skola etc. i fordna tid[er] hafva sträckt sig ännu vida nordligare. Deras vinter-läger äro [till] större [delen] belägna vid⁷³⁸ den högra flodsidan, ehuru äfven många anträffas⁷³⁹ på den venstra, i synnerhet emellan st[aden] Turuch[ansk] och byn Chantaika.

231

För⁷⁴⁰ att nu äfven nämna om Jen[i-sej] flodens skatter, så hvimlar hon af en oändlig mängd särskildta⁷⁴¹ och till en del ganska läckra fiskarter, sås[om] *ossetra*, *sterläd*, *kofterka*⁷⁴², *muksun*, *njelma*, *tschir*⁷⁴³, *taimen*⁷⁴⁴, *peljedka*⁷⁴⁵[,] *omyt*⁷⁴⁶, *sik*⁷⁴⁷, *harjus*⁷⁴⁸, *sill*⁷⁴⁹, *peskar*⁷⁵⁰, *jelets*⁷⁵¹, att⁷⁵² ej tala om gädda, abborre, lake, girs och särskildta⁷⁵³ insjö-fiskar, såsom *karas*, *jelets*, *ljen*⁷⁵⁴, *kunsja*⁷⁵⁵, *tschebak* m. m.⁷⁵⁶ Samtliga dessa fiskarter indelas af ortens inwånare uti⁷⁵⁷ tvenne slag: 1. *rödfisk*, hvarmed man förstår de tre störrarterna: *ossetra*, *sterläd* och *kofterka*, 2°) *hvit-fisk*, hvilken⁷⁵⁸ benäm[nin]g innefattar alla de

- 709 *Wid Lusina* || 1. Nedanom Dudinka || 2. Nedanföre
- 710 *när [...] verst* || 1. säges floden vara sju || 2. vidgar sig floden till sju || 3. när hon ändteligen
- 711 *uppgifves* || 1. till || 2. säges
- 712 *till 10* || 10
- 713 *Jenis.* || floden
- 714 *upptaga* || än
- 715 *wid* || nedanom
- 716 *Ju mera [...]* || 1. Floden är i sitt nedra lopp || 2. I hela sitt nedra lopp är Jenisej öfverhufvud ganska lugn i sitt lopp
- 717 *breder sig* || 1. s || 2. vidgar sig
- 718 *den* || hon
- 719 *dess* || flodens
- 720 *man* || <-->
- 721 *en mängd* || ett betydligt f<--> antal
- 722 *i [...] anträffas* || 1. i största mängd förekomma de || 2. största mängd af holmar förekomma
- 723 *Krestowa.* || ~ , hvarest floden liknar en s[<jö>]
- 724 *sidan af floden* || flodstranden
- 725 *sin* || 1. af || 2. <-->
- 726 *ännu [...] stränder.* || 1. ända till flodens utlopp, men på den venstra omvexla både höga och låga stränder. || 2. ända till flodens utlopp, men på den venstra omvexla nedanom Anguticha-vinterläger både höga och låga stränder.
- 727 *[...] stränder.* || 1. ~ Ofvanom Turuchansk anmärkte jag bl <--> alltsedan ofvan<--> || 2. Emellan Sumarokowa || 3. Ryssarnes vinterläger äro belägna å ömse sidor om elfven, ofvan
- 728 *Aspen (Populus tremulus).* Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/puut/aspn>. (TS)
- 729 *Bird cherry (Prunus padus borealis).* Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/puut/bird-cherry>. (TS)
- 730 *ej nedanom* || ännu vid
- 731 *Dwarf birch (Betula nana).* Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/puut/dwarf-birch>. (TS)

- 732 *wid [...] Tolstoj Nos* || 1. i trakten af Tolstoj Nos || 2. och i trakten af Tolstoj Nos
- 733 Castrén means the Bol'saja Xeta, running into the Enisej at N69°33'0" E84°15'0". (TS)
- 734 *frodas [...] låga* || vexe endast svaga
- 735 *Oaktadt naturens [...] Chantaika*. || 1. Innewånare vid nedersta loppet af Jenisej bestå af Ryssar, Samoje och skillda grenar af den ut vidsträckta Samojed-stammen. || 2. Innewånare är || 3. Ryska || 4. Innewånare är || 5. De Ryska vinterlägren fortgår ~~ännu~~ 350 verst nedanom Tolstoj Nos och skola i fordna tider ~~hafva~~ sträckt ännu wida nordligare. Ifrån Turuch[ansk] ända till Chantaika äro ~~de~~ vinterlägren till större delen belägna på venstra flodsidan men ~~ned~~ lägre ned anträffas nästan utan undantag på den högra sidan. Den nordligaste kyrkan är belägen wid Tolstoj Nos, der likväl || 6. Innew[ån]arne i de nämnda vinterlägren både ofvan och nedanom Turuchansk utgöras af bönder, Turuchanskanska [sic] borgare och en stor mängd deporterade. || 7. Innew[ån]arne i de nämnda vinterlägren både ofvan och nedanom Turuchansk utgöras af bönder, deporterade och Turuchanska borgare. ~~De lifnära~~ ~~Då åkerbruk~~ De lifnära sig i hela Turuchanska samt den ~~större~~ norra delen af Jenis[ejska] området ~~genom~~ hufvudsakligen genom fiskafänge, som olika [på] orter bedrifves på olika så efter fiskens som flodens eg<en> beskaffenhet. || 8. Innewånare i de
- 736 *naturens* || ve[getationens]
- 737 *hafva [...] nedsatt* || bo likväl Ryska colonister ännu etc.
- 738 *vid* || på
- 739 *anträffas* || 1. ~ || äfven ~
- 740 *För [...] fiskarter, sås.* || Såsom be-
kannt är, hvimlar Jenisej-floden af en oändlig mängd fiskarter, såsom
- 741 Mscr: skärskildta
- 742 The roe of a young sturgeon was called *kosterki*, according to Pallas 1831: 92–93: “*Ovula nigrescentia*, raro casu (in Jaicensibus) alba, in seniori pisce, parciora et sapidiora tumque Imperiali mensae destinata; juniores asperrimi, macilentii, viles, pro diversa varietate, imo specie quibusdam habiti, *Kosterki* appellatur; [...]” Castrén, however, seems to have understood that *kosterka* would be a separate species, in which he is mistaken. (TS)
- 743 *Чуп* or *щокуп*, broad whitefish (*Coregonus nasus*), living in Siberian rivers. Северная энциклопедия 2004: 1066. (TS)

- 744 *Таймень*, taimen or Siberian salmon (*Hucho taimen*), a salmon-related fish in Siberia and eastern parts of European Russia. Северная энциклопедия 2004: 932. (TS)
- 745 *Пелядь*, peled or northern whitefish (*Coregonus peled*). Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/kalat/peled>. (TS)
- 746 *Омуль*, omul (*Coregonus migratorius*), living in other northern rivers of East Russia and Siberia except the Ob'. Решетников 2014a. (TS)
- 747 *sik* || om[yl]
Common or European whitefish (*Coregonus lavaretus*) with a wide distribution in Northern Eurasia. Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/kalat/whitefish>. (TS)
- 748 *harjus*, [...] *peskar* || *harjus*, *peskar*
Grayling (*Thymallus thymallus*), a salmon-related fish with a wide distribution in Eurasia. Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/kalat/grayling>. (TS)
- 749 Herring (*Clupea* sp.). (TS)
- 750 *Пескаръ*, gudgeon (*Gobio gobio*). Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/kalat/gudgeon>; Решетников 2014c. (TS)
- 751 *jelets* || *ljen*
- Елец*, common dace or Eurasian dace (*Leuciscus leuciscus*). Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/kalat/dace>. (TS)
- 752 *att ej* [...] || *kunsja*
- 753 *särskildta* || s[åda]na
- 754 *Линь*, tench (*Tinca tinca*), living in European lakes and rivers and also in the Ob' and Enisej as well as Lake Bajkal in Siberia. Luontoportti, <http://www.luontoportti.com/suomi/en/kalat/tench>; Решетников 2010b. (TS)
- 755 *Кунджа*, whitespotted char (*Salvelinus leucomaenis*), a trout-related fish, living in the Bering, Okhotsk and Japan Seas. Решетников 2010a. (TS)
- 756 Also Латкинъ 1894a: 640 lists the same fish species as Castrén as the most important ones. According to him, maritime species were found in the river as far as the mouth of the River Xantajka, and some species as far as the Osinovo rapids. He criticizes the fishermen because of their irrationality and inability to produce even the simplest processed products such as caviar. (TS)
- 757 *uti* [...] *slag*: || *uti*
- 758 *hvilken* [...] *innefattar* || 1. ~ || 2. under *hvilken* benämng man förstår

- 759 *Den röda [...]* *Jenisej*. || 1. Den röda fisken säges vartiden *styra* komma i största mängd ifrån *Baikal* utför *Angara* och *styra Jenisej* utåt *hafvet* utför *Jenisej* ned åt *hafvet*, derifrån den *m* om hösten återwänder till sitt winterläger antingen i *Angara* eller någon || 2. Den röda fisken säges under *wintern* b
- 760 *påstås* || 1. är bekant || 2. är troligt
- 761 *att endast [...]* *hinner ej* || 1. att *sterläden ej* *hinner* || 2. att endast *ossetran* *hinner* fullborda *dna* *vidstr.* *färd*, ty åtminstone *hinner* || 3. att endast *ossetran* *hinner* fullborda *dna* *vidstr.* *färd*, ty åtminstone *Sterläden* säges
- 762 *trakten* || om
- 763 *Krestowa* || C
- 764 *icke ses nedanom* || återwänder ifrån
- 765 *simovje* || зимовье
- 766 *Sturgeon* migrates 500–2,500 km to the sea to spawn and the migration may last over a year. Северная энциклопедия 2004: 703. (TS)
- 767 *Mscr:* årstiden
- 768 *De följas [...]* || 1. *Hwad* åter den så kallade hvita fisken beträffar, || 2. Så väl ~~den röda~~ *störarne* som äfven många fiskarter tillryggalägga sin vandring i stora skaror, (Russ.) *juro*) och || 3. H<--->
- 769 *юпа*
- 770 *behöfver* || 1. dra || 2. två
- 771 2 || 1
- 772 *enda stör* || f[isk]
- 773 *[...] sig.* || ~ *Detsamma* gäller äfven om *sillen* och flera hvita fisk-arter. Men *hwad* deras
- 774 *rikta [...]* *hufvud* || håller *hufvudet*
- 775 *dna fisk* || hon
- 776 *rastar, så* || rastar i
- 777 *den [...]* *ekonomie* || *störens ek[onomie]*
- 778 *följer* || iaktager
- 779 *resor [...]* *floden* || *flod-resor*
- 780 *uppstiger* || *wisar sig*

☞ 232

öfriga fisk-slagen. ☞ Den⁷⁵⁹ röda fisken säges om våren komma i största mängd ifrån *Baikal* och *styra* utför *Angara* till *Jenisej*. Hon synes hafva för afsigt att under sommaren göra en excursion till *hafvet*, men det påstås⁷⁶⁰, att⁷⁶¹ endast *ossetran* *hinner* fullborda *d[en]na* *vidstr[äckta]* *färd*, ty åtminstone *sterläden* *hinner ej* längre än till *trakten*⁷⁶² af *Krestowa*⁷⁶³ *winterläger*, och att *kofterka-fisken* *icke*⁷⁶⁴ *ses* nedanom *Sagubskoje simovje*⁷⁶⁵, belägen 80 verst nedanom *Tolstoj Nos.*⁷⁶⁶ Alla dessa fiskarter återwända om hösten till sina *winterstationer*, ty de älska att under denna kalla årstid⁷⁶⁷ ligga stilla i djupa gropar. En del stadnar i *Jenis[ej]*, en annan del går uppför *Angara* till *Baikal* – den förra säges om sommaren vara fetare och mera mörk, än den som öfvervintrar i *Jenis[ej]*. De⁷⁶⁸ följas wanligen åt i stora skaror (*R. juró*⁷⁶⁹) och det säges, att en skara ofta behöfver⁷⁷⁰ 2⁷⁷¹ a 3 dagars tid för att passera ett ställe, hvarefter åter på flere dagar ingen enda⁷⁷² *stör* *wisar sig*.⁷⁷³ *Wid* sin *färd* utför *floden* framskrider *stören* ganska långsamt och på sådant sätt, att hon alltid rikta⁷⁷⁴ sitt *hufvud* emot *strömmen*. Dessutom ligger ☞ *d[en]na*⁷⁷⁵ *fisk* ofta stilla och rastar,⁷⁷⁶ så snart hon anträffar djupa och mjuka gropar i *flodbottnet*. Så be[s]kaffad är den⁷⁷⁷ röda fiskens *ekonomie*.

☞ 233

Hwad den så kallade hvita fisken beträffar, så följer⁷⁷⁸ hon en i många afseenden motsatt *lefnadsart*. Hon älskar företrädeswis *hafvet* och gör *sommar-tiden* endast korta *resor*⁷⁷⁹ uppför *floden*. *Tidiga* om våren uppstiger⁷⁸⁰ *tshir-fisken*,

hvilken begynner⁷⁸¹ sin färd under sjelfva islossningen och⁷⁸² hinner till Turuchansk kring⁷⁸³ Petri och Pauli-dag⁷⁸⁴. Samtidigt med *tschir* börjar äfven *siken* sin wandring och fortsätter densamma under större delen af sommaren. Derpå⁷⁸⁵ visar sig njelma-fisken, som fångas wid⁷⁸⁶ Turuchansk ifrån början af Augusti uti 2–3⁷⁸⁷ veckors tid. Nu⁷⁸⁸ följer de talrika fiskarter, som af Ryssarne benämnas *muksunar*, *taimener*, *omyler*⁷⁸⁹ o. s. v., hvilka inträffa i Turuch[ansk] omkring medlet⁷⁹⁰ samt sedn[are] hälften af Aug[usti]. Allra sist uppstiger sill-fisken⁷⁹¹, hvilken under⁷⁹² hela hösten ej hinner längre än till Podkamennaja Tunguska.⁷⁹³ Samma⁷⁹⁴ är fallet är fallet med *tschir*, *muksun* och till och med den så k[al]l[a]de njelma-fisken.

234

Bland de öfriga fiskarterna träffas⁷⁹⁵ *njelma* ännu wid *Schadrina*, inom Jenis[ejska] kretsen, men bl[and]⁷⁹⁶ de öfriga från hafvet uppgående fisk-arter blifva enda⁷⁹⁷ sik, *tugun*⁷⁹⁸ fångade ofvanom Podk[amennaja] Tunguska. Å⁷⁹⁹ andra sidan fångas fisk⁸⁰⁰ i vida större mängd ofvanom Podk[amennaja] Tunguska, än nedanför densamma. Samtliga de hvita fisk-arterna draga sig till hafvet efterhand under hela hösten, allt inpå Dec[ember] månad.

Fänget⁸⁰¹ af de nyssomförmälda⁸⁰² fiskarterna bedrifves⁸⁰³ på olika orter med⁸⁰⁴ olika redskap. Emellan Jenisejsk⁸⁰⁵ och *Schadrina* fångas den så k[al]l[a]de röda fisken enda⁸⁰⁶ med *krok*, samt den hvita med små nät och strandnot. Stora⁸⁰⁶ nötter och nätbragder kunna⁸⁰⁷ här ej

- 781 *begynner sin färd* || 1. wid Tolstoj Nos går uppför floden || 2. inträffar wid Tolstoj Nos
- 782 *och hinner* || och af sådan anledning <-->
- 783 *kring [...] Pauli-dag* || 1. omkring || 2. i början af Julii
- 784 29 June Old Style.
- 785 *Derpå [...] njelma-fisken* || 1. *Njelma-fisken* hi[nner] || 2. Efter dessa fiskarter följer kommer
- 786 *wid* || omkring
- 787 2–3 || tva
- 788 *Nu [...] fiskarter* || Derpå komma i m
- 789 *omyler o. s. v.*, || *omyler*,
- 790 *medlet [...] af Aug.* || medlet af Aug.
- 791 *sill-fisken* || sillen
- 792 *under [...]* || 1. redan || 2. också ej fångas wid Turuch. omkring
- 793 *Tunguska.* || *Tunguska*, der hon begynner sitt återtag.
- 794 *Samma* || 1. *Njelma* || 2. *Sammar*
- 795 *träffas* || fångas
- 796 *bl. de öfriga* || de flesta
- 797 *endast* || 1. de sällan |2. s<ä>lla[n]
- 798 A whitefish sp. (*Coregonus tugun*) in Siberian rivers. (TS)
- 799 *Å [...] fångas* || Å andra sidan är den röda fisken dessto mindre gifvande mer
- 800 Castrén 1857c: 281: den röda fisken
- 801 *Fänget* || Fångsten
- 802 *nyssomförmälda* || skilda
- 803 *bedrifves* || 1. är || 2. fången
- 804 *med [...] redskap* || mycket olika
- 805 *Jenisejsk* || Turuchansk
- 806 *Stora [...] nätbragder* || Stora nätbragder
- 807 *kunna här* || kunna

- 808 *dess botten* || flod-/bottnet
 809 *brukas vid* || begagnas för
 810 *njelma* || ~ fisken
 811 *I byn [...]* || Om I byn Jartsówa är om-
 kring några v. ofvan utloppet af Sym
 beg fångas den röda fisken så väl icke
 allenast med <=> krok, såsom utan
 äfven med <--> fångar man den röda
 fisken med det så kallade *póplavny*,
 hvilket redskap utkastas ifrån tven-
 ne båtar, hvarefter fiskarne ro utför
 floden med nätet emell med nätet ut-
 för floden utföre som är en slags not,
 men <=> och utkastas
 812 Jarcevo at N60°14'47" E90°13'42". (TS)
 813 *utloppet* || Sym
 814 *100-150 [...]* *poplavny* || 1. *poplavny* –
 ett redskap, som liknar det Finska
 kullet och || 2. ett redskap || [the fol-
 lowing on mscr p. 237:] 3. ett redskap,
 som be af Ryssarne || 4. ett redskap
 (*poplavny*), hvarmed man som so
 som består af 100-150 famnar långt
 nät, hvilket ut <---> både <---> || 5. ett
 redskap *poplavny*, som har erh
 815 From Ru. поплавать, 'swim'. (TS)
 816 *För öfrigt [...]* || Såsom sjelfva namnet
 817 *hvarwid* || <-->
 818 *redskapet* || nätet
 819 *Detta [...]* || Wid Worogowa
 820 *Norr om* || Nedanom
 821 *skötas* || be
 822 *med* || af
 823 Castrén left an empty space here and
 did not complete his text. In Castrén
 1857c: 282 there are four dots (...) here.
 824 *med hka* || 1. hvars || 2. som || 3. h[vil]ka
 825 *höste-tids* || under hösten
 826 *idkar* || 1. begagn[ar] || 2. utläggas
 827 *och* || för
 828 Mscr: *Jenis.*, corrected in Castrén
 1857c: 282.
 829 *nedan* || ofvan
 830 *fiskens* || den <-->
 831 *visade* || infunno
 832 *nedanom Turuchansk* || i Turuch.
 833 *handels-/skutor*
 834 *hvilka* || 1. h<--> || 2. <---->

✠ 235

begagnas, emedan floden är alltför strid,
 dess⁸⁰⁸ botten ojemt och stränderna för
 notdrägt otjenliga. Wid Schadrina-by bru-
 kas⁸⁰⁹ vid fänget af njelma⁸¹⁰ 100-150
 famn[ar] långa notredskap. I⁸¹¹ byn
*Jartsówa*⁸¹², åtta verst ofvan utloppet⁸¹³ af
 Sym, fångas den röda fisken med ✠ 100-
 150⁸¹⁴ famnar långt nät, som af Ryssarne
 benämnas *poplavny*⁸¹⁵ – ett redskap, som
 både utkastas och upptages ute på floden.
 För⁸¹⁶ öfrigt verkställes, såsom redan
 namnet tillkännagifver, verkställes fänget
 med *poplavny* sålunda, att man rör nätet
 utför elfven, hvarwid⁸¹⁷ naturligtvis tven-
 ne båtar äro af nöden – en för hvardera
 ändan af redskapet⁸¹⁸. Detta⁸¹⁹ slags fänge
 idkas ej nedanom Podk[amennaja]
 Tunguska, utan rödfisk fångas med krok,
 och andra fiskarter med stora nötter.
 Norr⁸²⁰ om Turuchansk förekommer ett
 redskap (*räshí*), som liknar det så
 k[al]l[a]de *poplavny*, men äger fördelen
 att kunna skötas⁸²¹ med⁸²² en enda båt. I
 ena ändan af nätet [...] ⁸²³

De nyssförmälda fiskbragderna be-
 gagnas blott om sommaren, med undantag
 af de wanliga näten, med⁸²⁴ h[vil]ka man
 höste-tids⁸²⁵ äfwen idkar⁸²⁶ höstfiske un-
 der isen och⁸²⁷ uppfångar så väl hvit som
 röd fisk. Öfverhufvud bedrifves fiskafäng-
 et wid *Jenis*[ej] med wida mindre ifver än
 wid [Ob]⁸²⁸. Anledning härtill är utom flo-
 dens strida lopp nedan⁸²⁹ Podk[amennaja]
 Tunguska, fiskens⁸³⁰ dåliga afsättning i
 Turuch[anska] gebietet. Under hela sista
 sommar visade⁸³¹ sig nedanom⁸³² Turu-
 chansk i trakten af Dud[inka] och Tolstoj

236

Nos endast tre handels[-]skutor⁸³³, hvilka⁸³⁴ redan i Julii återwände till Jenisejsk. All⁸³⁵ den fisk, som efter denna tid uppfångas, äger⁸³⁶ ej någon afsättning, utan begagnas till föda för hundar. Hvad⁸³⁷ åter betr[äffar] den åt köpmännen försålda fisk, så⁸³⁸ lemnar den en ringa <fisk>, alldenstund köpmännen här⁸³⁹ med un[dan]tag af den röda fisken endast uppköpa⁸⁴⁰ muksun och njelma och för dessa fiskarter bet[ala] 20–30 kop[ek] st[ycke]. Sålunda är det förklarligt, att allmogen midt i det rikaste öfverflöd saknas bröd för dagen och åtnjuter sitt underhåll af kronan.

Efter⁸⁴¹ att i föregående hafva⁸⁴² kortl[igen] vidrört sjelfva⁸⁴³ hufvudfloden, vill⁸⁴⁴ jag⁸⁴⁵ nu äfven egna några⁸⁴⁶ raders uppmärksamhet åt de talrika bifloder, hvilka⁸⁴⁷ infalla i Jenis[ej]. De inom⁸⁴⁸ det ifråg[avarande] geb[ietet] ifr[ån] Jenis[ej] till Ishafvet⁸⁴⁹. De äro:⁸⁵⁰

A) På högra sidan:⁸⁵¹

1. Pit Oštj[akiska] Fit.
2. Kij⁸⁵²
3. Kis Oštj[akiska] Tis⁸⁵³
4. Podkam[ennaja] Tung[uska] Oštj[akiska] Chot.
5. Bachtá.⁸⁵⁴
6. Fatjanicha⁸⁵⁵
7. Suchaja Tunguska⁸⁵⁶
8. Nishnaja Tunguska Ošt[jakiska] Bongnól
9. Kureika Oštj[jakiska] Kuleiga.
10. Dudinka⁸⁵⁷

835 All [...] hundar. || 1. All den fisk || 2. Större delen af fisk, som || 3. Det förstås, att || 4. All den fisk som efter denna tid uppfångades || 5. All den fisk man efter denna tid uppfångade, bl[ef] upptorkad och beg[ag]nad till föda för hundar || 6. All blef || Castrén 1857c: 282: All den fisk, som efter denna tid uppfångas, äger ej någon afsättning, utan begagnas af innevävarne dels för eget behof, dels till föda för hundar.

836 äger || war

837 The text from here to the end of the paragraph was omitted in Castrén 1857c: 282.

838 så [...] den || 1. så är äfven || 2. så lemnar äfven den

839 här [...] endast || här endast

840 uppköpa [...] st. || betala 20–40 kop[ek] för de tvenne fiskarter muksun och njelma, för hv[il]ka utgör

841 Efter [...] || 1. Sedan jag nu meddelat några facta || 2. Det

842 hafva kortl. || hafva

843 sjelfva hufvudfloden || några de wigtigaste facta angående Jenisej

844 vill || wilja

845 jag nu || jag

846 några raders || 1. någon || 2. liten || 3. ringa

847 hvilka || so[m]

848 inom || <--->

849 Ishafvet || s

850 äro: || ~ högra sidan

851 Castrén omitted several smaller tributaries here. All the tributaries of the Enisej are listed in Государственный водный реестр, <http://textual.ru/gvr/index.php?card=212155>. (TS)

852 The River Kija running into the Enisej at N59°8'47" E91°29'19". (TS)

853 The River Tis discharges into the Enisej at N59°32'47" E90°54'37". (TS)

854 The River Baxta runs into the Enisej at N62°28'13" E88°58'0". (TS)

855 The River Fatjanixa discharges into the Enisej at N64°7'37" E87°33'0". (TS)

- 856 The River Suxaja Tunguska runs into the Enisej at N65°11'1" E87°55'27". (TS)
 857 The River Dudinka runs into the Enisej at N69°23'32" E86°10'47". (TS)
 858 The River Kem' discharges into the Enisej at N58°31'4" E92°5'44". (TS)
 859 The River (Bol'saja) Kas runs into the Enisej at N59°57'45" E90°35'47". (TS)
 860 *uppfyllda* || och ~
 861 *full* || ~ (<-->
 862 *poroger och* || 1. poroger. Wid Podkammaj
 863 *Icke [...]* || På
 864 *anläggningen* || g[uldvaskerierna]
 865 *en* || <-->
 866 *soml. år* || understundom
 867 *hvilka* || men <-->
 868 *öfvervintra* || 1. unders || 2. <-----> bedrifva under winter || 3. jaga
 869 *bergsbygden* || ~ och
 870 *de sägas* || sägas
 871 *ett antal* || ett stort antal

B.) På *venstra Sidan.*

1. Kem⁸⁵⁸
2. Kas⁸⁵⁹
3. Sym
4. Dubtsches
5. Jelogui
6. Turuchan
7. Cheta
8. Solena

☞ 237 ☞

Hwad först betr[äffar] de floder, h[vil]ka ifrån högra sidan infalla i Jenisej, så taga de sin upprinnelse i bergsbygden och genomlöpa idel bergiga nejder. De äro af sådan anled[ni]ng strida, steniga, uppfyllda⁸⁶⁰ med vatten full⁸⁶¹ eller så kall[a]de poroger⁸⁶² och i högsta grad otjenliga för segelfart. Icke⁸⁶³ desto mindre har anläggningen⁸⁶⁴ af guldvaserierna framkallat en⁸⁶⁵ liflig rörelse på floderna Pit och Tis. Podk[amennaja] Tunguska besökes soml[iga]⁸⁶⁶ år af de Sumarokska Ostj[akerne], hvilka⁸⁶⁷ somliga år gå uppför floden för att öfvervintra⁸⁶⁸ på bergsbygden⁸⁶⁹. Äfven Tunguser uppehölo sig fordom vid s[am]ma flod, men de sägas⁸⁷⁰ på sednare tider mangr[annt] hafva dragit sig till Jelogui. Dessutom pläga Ostj[akerna] hestetiden bedrifva fiskafänge medelst ljustning så väl i de tvenne nyssn[ämnda] floder som äfven i Kis, Bacht, Suchaja Tung[uska] och Fatjan[icha] h[vil]ka tre floder taga sin upprinnelse ur s[am]ma sjö, äro sommartiden alldeles obesökta. Wid Nishnaja Tunguska uppehåller sig ett⁸⁷¹ antal Tu[n]guser och ifrån Turuch[ansk]

238

afgå årligen⁸⁷² uppför denna flod åtta större fartyg med kronmjöl⁸⁷³ till infödingarne. Kosackerne, hvilka⁸⁷⁴ ombesörja transporten, uppehålla⁸⁷⁵ sig wid⁸⁷⁶ Tung[uska] ända till våren uti små enkom för detta ändamål uppförda stugor. För öfrigt finnas icke ens wid denna flod några Ryska kolonister. Äfven⁸⁷⁷ wid ☞ Kureika finnas blott ett kronomagazin för Karasinska och Imb[atska] Oštj[aker] samt Tunguser h[vil]ka uppehålla sig wid den stora sjön Munduschka, hv[ari]från en flod af s[am]ma namn utf[aller] i Kureika. Denna⁸⁷⁸ flod Kureika är farbar blott 100 verst ofvanom⁸⁷⁹ utloppet, hvarefter⁸⁸⁰ färden förhindras af ett stort wattenfall.⁸⁸¹ Dudinka är⁸⁸² en stor, men alldeles öde flod.⁸⁸³ Wid mynningen af Dudinka träffas ett af de största vinterläger nedanom Turuch[ansk], men sjelfva fl[oden] är alldeles öde och obebodd.

De från venstra sidan till Jenisej infallande floder upprinna ur widsträckta kärr och tillryggalägga sin långsamma bana genom lågländta nejder. De äro i lopp mycket krokiga, upptaga merendels en stor yta, men äro i samma mon grunda och svåra att befara. I⁸⁸⁴ somliga bland dem, såsom Sym och Kas, försvåras segelfarten af de så kallade *lomy*, hvilka äro ett slags trädbroar, bildade af de⁸⁸⁵ under islossningen ned rifna träden. Genom sitt lugna⁸⁸⁶ watten och jemna botten egna sig emellertid den venstra sidans floder bättre för fiskafänge, än den högra. Derröre äro⁸⁸⁷ nästan alla bland de från venter infallande floder både⁸⁸⁸ sommar och

- 872 årligen || hvarje år
 873 krono-/mjöl
 874 hvilka || som
 875 uppehålla || <---->
 876 wid || ända
 877 Äfven wid [...] || Deremot har man wid
 878 Denna [...] Kureika || Denna flod
 879 ofvanom || 1. ofvan || 2. och || 3 <-->
 880 hvarefter || till ett stort
 881 [...] wattenfall. || ~ De infödingar, h[vil]ka betjena sig af Krono-mag[a]-z[in] vid I.
 882 är [...] men || är
 883 flod. || 1. flod; en || 2. flod; men wid dess mynning
 884 I somliga || 1. <Sist[nämnda]> || 2. Somliga
 885 de || 1. dri[f] || 2. den
 886 lugna [...] botten || lugna watten
 887 äro || ~ med undantag af Cheta och Solna
 888 både sommar || talrikt

- 889 *Sym* || Tym
 890 *Jelogui* [...] *mynningar* || *Jelogui*
 891 *Äfven* [...] || H<--> att och <-----> ej
 892 It remains slightly unclear whether Castrén here means the River Verxnjaja Baixa or the upper course of the River Nižnjaja Baixa, which he called Baixa in his travel diaries. The River Verxnjaja Baixa flows into the River Turuxan from the right (south-west) at N65°51'10" E86°13'1". (TS)
 893 vinter-/tiden
 894 *omständligare* || <-->
 895 *bifloder* || små
 896 *åsidosättas för* [...] || åsidosättas, af skäl att

[vinter] talrikt besökta af infödingar. Wid *Sym*⁸⁸⁹ och Kas och Dubtsches uppehålla sig endast *Symska Oštj[aker]*. *Jelogui*⁸⁹⁰, som utfaller i Jenisej med nio mynnigar är besökt af både *Imbatska Oštj[aker]*, *Samoj[eder]* och *Tunguser*. Wid *Turuchan* och dess bifloder uppehålla sig *Turuchanska Oštj[ak]-Samoj[eder]* samt *Imb[atiska] Oštj[aker]*. *Äfven*⁸⁹¹ finnes wid öfra *Baicha*⁸⁹² ett krono-magazin och ett Ryskt vinterl[äger]. De två angränsande floderna *Cheta* och *Solena* besökas vintertiden⁸⁹³ endast af *Juraker* ifrån *Tolstoj Nos*.

En omständligare⁸⁹⁴ beskrifning af de bifloder⁸⁹⁵ måste här åsidosättas⁸⁹⁶ för bristande utrymme.

Appendix 22.1

179 Slutligen⁸⁹⁷ torde det wara mitt åliggande att äfven nämna några ord om sjelfva⁸⁹⁸ floden hvarpå jag tillryggalagt resan ifrån Jenisejsk ända till T[olstoj] N[os] – floden *Jenisej*, som af [] benämnes [], af etc.

Under sitt vidsträckta lopp etc.

180 till en widsträckt fjärd, men något nedanförre samlar⁸⁹⁹ hon sig åter inom trängre gränser⁹⁰⁰ – och omvexlar derpå ifrån 1–2 ända till 6–7 verst. I⁹⁰¹ trakten af Chantai-ka träffar man ännu ställen af mindre än 2 versts bredd, men lägre ned⁹⁰² widgar sig floden ifrån 3–4 ända till 20 verst, hvilken bredd hon uppgifves äga wid Tolstoj Nos. Den så mycket omvexlande bredden sammanhänger med beskaffenheten af flodens stränder. Den högra sidan⁹⁰³ erbjuder efter wanligheten anblicken af mer eller mindre

181 upphöjda åsar⁹⁰⁴, den venstra⁹⁰⁵ framter deremot mera lågländta stränder, hvilka här på orten benämnas dels *laidi*⁹⁰⁶, dels *peski*^{lxvi}[.] Likväl⁹⁰⁷ wisa⁹⁰⁸ sig äfven på högra stranden låglända ställen och⁹⁰⁹ på den venstra träffas mångenstädes höga åsar⁹¹⁰, såsom vid *Anguticha*⁹¹¹, *Konoschel*, *Jermakowa*⁹¹² ifrån *Karasina* 182 ända

lxvi. Skilln[aden] emellan *laidi* och *peski*

897 The mscr of this fragment KK Coll. 539.26.19 p. 179–183 consists of three sheets of ca. 18 x 22 cm.

898 *sjelfva* || den

899 *samlar* [...] *gränser* || antager hon åter sin wanliga bredd af <->

900 *gränser* [...] *derpå* || *gränser* – Derpå omvexlar

901 *I* || 1. Något || 2. Nedanom

902 *ned widgar* || 1. är || 2. ned omvexlar å

903 *sidan* [...] *upphöjd* || stranden är efter wanligheten mera wida upphöjd öfver den <->

904 *åsar* || *barrbewuxna* ~

905 *venstra* [...] *mera* || 1. venstra är deremot lågländt och || 2. venstra framter deremot mer i rik

906 *laidi*, *dels* || 1. *laidi*. Dock || 2. *laidi*. Em[ellertid] || 3. *laidi*, om de äro mycket lerhaltiga

907 *Likväl* || Emellertid

908 *wisa sig* || 1. f || 2. är || 3. träff[as]

909 *och på* || och höga åsar

910 *åsar* [...] *vid* || 1. åsar. Det är mig obekant om || 2. åsar. Om åsarna på, som te sig på den venstra stranden äga ett inbördes, eller || 3. åsar. Så bem || 4. åsar. Nedanom Turuchansk skönjer man på

911 Angutixa is situated at N66°7'38" E87°15'56". (TS)

912 *Jermakowa* [...] *Plachina* || 1. *Jermakowa*, *Karasina*, Schuschko och härifrån framåt || 2. ifrån *Karasina* allt till *Plachi-*

- 913 *stationer* || ställen
 914 *Hvarest floden* || Der <-->
 915 *plägar* || widgar
 916 *blir [...]* trög || blifva trögare
 917 *Det [...]* *venstra sida* || 1. Hela || 2. Det är känt, att Jenisej || 3. Nedanom Turuchansk bildar Jenis[ej] ett rikt antal holmar, ~~men det förtjenar kanske anmär[kas]~~ och att dessa till större delen ~~träffas på~~ äro belägna på den venstra flodstranden. ~~Undantagswis träffas dock ett~~ bland h[vil]ka de flesta äro belägna på flodens venstra sida. Emedan jordmon på lägländta stränd[er] || 3. Låg || 4. Det faller af sig sjelf holmar, hvilka nedanom Turuchansk anträffas i stor myckenhet
 918 *hellst* || företrädesvis
 919 *Igarskoje, [...]* framåt || 1. *Igarskoje*. Kändt är, att Jenisej är <--> ~~nedanfö[r]~~ nedanom Turuchansk är ~~utomordentli[gt]~~ mycket öfverallt öfverallt är ganska rik på holmar <-----> ~~den egen<-->~~ talrikast före[komma] emot || 2. *Igarskoje*. Kändt är, att Jenisej nedanom Turuchansk öfverallt är ganska rik på holmar, men att dessa <--> fram först ifrån *Laptukowa* nästan oafbrutet fortgå till hafvet || 3. *Igarskoje*. Kändt är, att Jenisej nedanom Turuchansk öfverallt är ganska rik på holmar, men först ifrån *Laptukowa* framåt for[tgå]
 920 *Med [...]* *Turuch.* || 1. Om vegetationen || 2. Flodens stränder blifva || 3. Vegetationen är i trakten af Turu[chansk]
 921 *likwäl* || ändock
 922 *ända till* || vid

framom Plachina, wid *Djenisowa*, *Lusina* och flere andra stationer⁹¹³. *Hvarest*⁹¹⁴ floden å ömse sidor beledsagas af åsar, är hon wanligtvis smal och strid, men om någondera stranden är lägländt, plägar⁹¹⁵ floden widga sig och blir⁹¹⁶ mera trög i sitt lopp.

Det⁹¹⁷ faller af sig sjelf holmar, ~~hellst~~⁹¹⁸ bilda sig i lägländta trakter, der jorden ☞ är af en lösare beskaffenhet. De anträffas derföre till största delen på flodens venstra sida, men äfven på den högra har jag utom många ensk[ildta] holmar anmärkt en liten skärgård, som fortlöper emellan stat[ionerna] *Jermakowa* och *Igarskoje*,⁹¹⁹ och ifrån *Laptukowa* framåt fortgå de i en nästan oafbruten kedja allt intill hafvet. ☞ Med⁹²⁰ afseende å vegetationen vill jag anmärka, att furan ej får längre än till Turuch[ansk], att aspen, hæggen, abies picea upphöra i trakten af *Kureika*, att granen redan wid *Lusina* blir ganska sällsynt, men likwäl⁹²¹ här och der wisar sig ända⁹²² till *Laptukowa*, hvarefter man endast warseblir lärkträd, widebuskar och dvergbjörkar.